

— **Slepici v telefonski službi.** Zadnji čas porablja v manjših zasebnih telefonskih centralah v Berlinu tudi slepce. Naprava je opremljena z znamenji otipalne pisave za slepce. Ako se poizkus obnese, se bodo vbodoče na manjših telefonskih postajah nastavljali tudi v vojni oslepeli vojak.

— **Čirčica prepovedana.** Grško-katoliški škof v Eperjesu na Ogrskem, Štefan Novak, je izdal posebno pastirsko pismo, s katerim prepoveduje rabo cirilice v vseh šolah svoje škofije, češ, da je to potrebno za patriotično vzgojo in kulturni napredek maloruskega prebivalstva.

— **Umrl je v Novem Sadu** nadarjeni hrvatski komponist Isa Bajić v 36. letu svoje starosti. Nekateri Bajićevih pesmi so postale jako popularne. Bajić je uglasbil tudi Nušičevega »Kneza Semberijskega« v opero.

— **Črnovojna služba 43—50letnih zdravnikov.** Načelnik poslovnega oddelka avstrijske zdravniške zbornice profesor dr. Finger je izjavil, da se bodo tisti 43 do 50letni zdravniki, ki so bili pri prebiranju spoznani za vojno službo, enako kakor mlajši letniki (do-42. leta) porabili za službo na fronti, ostali pa samo za službo v etapnem prostoru in v notranjosti.

— **Ruski slikar Makovskij** je ponesrečil, vozeč se z izvoščkom, v čigar voz se je zaletel avtomobil. Makovskij je bil že 70 let star in je zavzel odlično mesto med modernimi ruskimi historičnimi slikarji. Njegovo najznamenitejše delo je slika »Rusalke«.

— **Pastor in profesor.** V Charlottenburgu pri Berlinu je profesor dr. Vogt na cesti s svojo soprogo in z vzgojevalko svojih otrok govoril francoski. Profesorjeva žena je Francozinja, vzgojevalka pa francoska Švicarka. To francosko govorenje je slišal vpokojeni pastor Kettner, ki je bil ravno dan poprej dobil obvestilo, da je njegov sin padel na francoskem bojišču. Pastor je profesorja in njegovo družino začel zmerjati in je končno hotel starega profesorja s palico po glavi udariti. Pastor se je pred sodiščem postavil na stališče, da je za Nemca v sedanjih časih sramotno, če govori »ostudni francoski jezik«. Ker se je izkazalo, da je profesor le v navadnem tonu in povsem neprovokantno s svojo družino govoril francoski, ni bil nič obsojen, pač pa je bil pastor obsojen na malo globo.

— **Mornariški poklic in naša mladina.** Po vojni se utegne naša trgovinska mornarica jako dvigniti in povečati. Zato bo tudi veliko povpraševanje po mornariških častnikih in kapetanih. Ker je mornariški poklic v gmotnem oziru jako ugoden in tudi drugače odličen, bi bilo želeli, da bi se tudi slovenska mladina v večjem številu nego doslej posvečala temu stanu. Saj smo neposredni mejaši jadranskega ozemlja, oziroma morja ter se moramo z vso ljubeznijo in polnim razumevanjem okleniti tega dragocenega naravnega daru. Starše, ki imajo moško mladino, opozarjamo na vladno namero, da v Trstu ustanovi navtično šolo. Doslej se nahaja v Trstu c. kr. navtična akademija, na njej je med drugim uveden enoletni abiturient-ski tečaj.

— **Slovečki kemik** Edvard Ludwig je umrl na Dunaju, star je bil 72 let.

— **Gašpar vitez Zumbusch.** Znani kipar in član gosposke zbornice, Gašpar vitez Zumbusch, je umrl v visoki starosti na svojem letovišču v Rimstingu na Bavarskem. — Njegovo najznamenitejše delo je monumentalni spomenik cesarice Marije Terezije pred cesarskim dvorcem na Dunaju.

— **Češko šolsko društvo med vojno.** Češki listi poročajo »Ustifedni Matice Skolska« je vključ vojni otvorila vseh 110 svojih šol v zaupanju na podporo svojih podružnic, raznih zavodov in rodoljubov. Od učiteljstva in uradništva jih je 80 pod orožjem. Podružnice se opozarjajo, da bo le tedaj mogoče vzdrževati šole, če bo osrednje društvo dobilo dovolj dohodkov. Razveseljivo je, da se »Matice« spominjajo plemeniti dobrotniki tudi na smrtnih posteljah in da ji zvesti prijatelji brez vsakega poziva redno pošiljajo dar sv. Vavilava.

— **Stoletnica Ludvika Štura.** Dne 28. oktobra je minulo sto let, kar se je narodil ustanovitelj književnega jezika Slovačkov, Ludvik Štur. Slovaška mladina je pod Šturovim vodstvom na pomembnem shodu v Požunu sklenila, da začne rabiti tudi v književnosti slovaško narečje. S tem se Slovaki niso hoteli odtujiti ne češkemu narodu, ne češki kulturi, ampak so le začeli pisati v slovaškem narečju, da bi narod taglje in hitreje zbudili. Štur je bil urednik raznih slovaških listov, branil je pravice svojega naroda tudi v nemških listih in organiziral svoj narod. Leta 1848. je proti madžarski revoluciji organiziral

s Hurbanom in Hodžo slovaški upor in na slovenskem shodu v Pragi v istem letu zbudil pozornost s svojim radikalizmom. Po pacifikaciji Ogrske se je vrnil domov. Deloval je kot časnikar, kot pesnik in govornik. Eno zadnjih njegovih del o bodočnosti Slovačkov je že kazalo, da je izgubil vse upanje na boljšo bodočnost.

— **Vmirovljenje strokovnega upravitelja gospodarskega oddelka, Slovenca Andreja Lenarčiča, na firvatski vladi v Zagrebu.** Dne 30. oktobra je bil umirovljen ravnatelj kr. višjega gospodarskega učilišča in strokovni upravitelj narodnogospodarskega oddelka kr. deželne vlade v Zagrebu, g. Andrej Lenarčič, ki je bil ob tej priliki odlikovan za svoje vestno in marljivo službovanje z železno krono tretjega razreda. Gospod Lenarčič se je rodil leta 1859. na Vrhniki na Kranjskem, na Hrvaško je prišel leta 1885. kot mlad profesor na kr. višje gospodarsko vseučilišče v Križevac z vinorejske in sadjarske šole na Slapu pri Vipavi, leta 1898. je postal upravitelj kr. višjega gospodarskega učilišča, leta 1911. ga je vlada pozvala v Zagreb kot strokovnega upravitelja oddelka za narodno gospodarstvo.

— **Francoske in italijanske šole na Bolgarskem se zapro.** Iz Sofije poročajo: Vlada je sklenila zapreti vse francoske in italijanske šole na Bolgarskem.

— **Orientalni jeziki.** Korespondenčni urad javlja, da namerava naučno ministvo poskrbeti za pouk bolgarskega jezika in jezika turško-tartarskih narodov.

— **Vojni tiskovni stan.** Učiteljski profesor Keerz, ki službuje sedaj na Češkem, je dobil dopust in postal stalni član vojnega tiskovnega stana, da bo kot šolnik opazoval vojne dogodke.

— **Umrl je v Hlinsku češki pisatelj** in član Češke akademije znanosti in umetnosti Bohumil Adamek.

— **Baptisti na Ogrskem.** Na Vseh mrtvih dan je bilo deset let, kar so na Ogrskem bili priznani kot samostojna konfesija baptisti. V teh letih so se baptisti jako pomnožili in nameravajo sedaj v Budimpešti ustanoviti posebno teološko učilišče.

— **Dunajski profesor Barny dobil Noblovo nagrado.** Iz Stockholma poročajo 30. oktobra: Kraljevi karlinski medicinsko-kirurški zavod je podelil Noblovo nagrado za medicino za leto 1914. privatnemu docentu za ušesno zdravništvo na dunajski univerzi dr. Robertu Barnemu za njegova dela o fiziologiji patologije vestibula. Noblova nagrada za medicino za leto 1915. se v smislu statuta rezervira za leto 1916., ter bosta to leto za razdelitev na razpolago dve nagradi. Nagrada znaša približno 147.000 švedskih kron. — Prof. Barny je sedaj v ruskem ujetništvu.

— **Bethman-Hollweg — doktor teologije.** Teološka fakulteta v Giessenu je izvolila nemškega državnega kancelarja v. Bethman-Hollwega za častnega doktorja teologije.

— **Spolne bolezni in vojna.** Med najžalostnejše pojave sedanje vojne sodi dejstvo, da so se spolne bolezni silno pomnožile. O tem bi vedeli mnogo povedati civilni, vojaški in policijski zdravniki. Očitna in tajna prostitucija se je silno razširila, in ker se je razneslo vse polno spolnih bolezni, je opravičena skrb za ljudsko zdravje in za zdravje prihodnjih generacij. Vojaške oblasti so storile, kar je v njihovih močeh, da zajeze to zlo. Zdej je želeli, da bi tudi civilne oblasti tej stvari posvetile največjo pozornost in poskrbele, kar treba v varstvo prebivalstva.

— **Nadvojvoda generalni polkovnik Evgen in general pehote pl. Boroevič častna doktorja.** Iz Zagreba poroča korespondenčni urad: Proforski kolegij pravne fakultete zagrebškega vseučilišča je soglasno imenoval za častna doktorja generalnega polkovnika nadvojvoda Evgena in generala pehote pl. Boroeviča.

— **Na nemško-turški univerzi v Carigradu** so se že pričela predavanja nemških profesorjev. Kot prvi je pričel predavati profesor Nord v turškem jeziku o evropskem civilnem pravu. Kakor znano, je poklican na to univerzo kot redni profesor tudi naš učen rojak prof. dr. Boris Zarnik.

— **Hrvatsko vseučilišče** je stelo v poletnem semestru 1914/15 le 522 slušateljev, in sicer 97 teologov, 281 juristov, 86 filozofov, 29 gozdnih tehnikov, 5 geometrov in 24 farmacevtov. 371 slušatelj je bilo iz Hrvatske-Slavonije, 3 iz Reke, 25 iz Ogrske, 62 iz Dalmacije in Primorske, 48 iz Bosne, 10 iz Bolgarije, 1 iz Srbije in 2 iz ostalega inozemstva.

— **Slovenci v Ameriki.** Slovensko šolo pri sv. Vidu v Clevelandu obiskuje 1240 otrok. To armado poučuje 16 učiteljic. — Tudi Slovenci v Collinwoodu so otvorili slovensko šolo.

— **Vrnitev hrvatskih umetnikov prof. Frangeša in prof. Ivekovića z jugozapadne fronte.** Hrvatski kipar Frangeš in hrvatski slikar profesor Iveković, ki sta se nahajala po nalogu hrvatske deželne vlade na soški fronti, da tam dobita stike za umetniške načrte in ovekovečita udeležbo hrvatskih čet v tem gigantskem boju, sta se vrnila domov. Ivekovićevo delo »Predstraže v boju« je prevzela vojna uprava za c. in kr. armadni muzej.

DENARNI USPEH DELA SLOVENSKEGA UČITELJSTVA V DOBI VOJNE.

Za »Rdeči križ« 33.068 K 60 vin.
III. vojno posojilo 21.925 K — vin.

Skupna vsota 54.993 K 60 vin.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Fr. Bl. v Z.: Poizkusili smo v korist in obrambo; toda razmere so take, da je treba potrpeti! Sklicujte se na državni šolski in državni osnovni zakon! Potem se vam ne more nič zgoditi, ker se vaše delo ujema z določili obeh imenovanih zakonov.

PROŠNJA.

In zopet se bliža Božič. In zopet ga bodo obhajali naši vrli, hrabri vojaki daleč od doma, daleč, daleč — na tujih tleh.

Tudi mi ga bomo obhajali, a kako drugače, kakor sicer! V eni rodovini ne bo očeta, tam ne bo sina, tu ne ženina, tam ne moža. Mnoge, mnoge že pokriva tuja zemlja; našli so junaško smrt v boju za milo domovino.

In tam na bojišču?! Marsikatera solza se bo utrnila iz očesa mladeniča, marsikak vzdih izvil iz prsi bradatega moža. Slehrni se bo ta večer spominjal svojcev daleč v domovini. In misli mnogih mater in žen bodo uhajale tja k sinu, k možu, kamor sta hitela, da branita svojo domovino. A misli nas vseh se bodo obračale ta večer še posebno tja na bojišče, tja k našim vrlim brezprimerno hrabrostjo in skalnato vztrajnostjo se borečim vojakom. Poslati jim hočemo iskrene božične pozdrave. Pa radi bi jim tudi izkazali svojo presrčno hvaležnost s kakim zunanjim znakom.

Zato se obračamo do patriotične radodarnosti vsega slavnega občinstva z iskreno prošnjo, naj blagovoli k temu pri-

spevati po svojih močeh — bodisi v cigaretah ali v denarju.

Vsak najmanjši dar je dobrodošel. Darila naj se blagovolijo poslati na Ljubljanski magistrat, levo, II. nadstropje.

Z a d a m s k i o d b o r :

Županja Franja dr. Tavčarjeva.

PRIMERNA DARILA ZA UČENCE IN UČENKE ZA 2. DECEMBER:

1. »Slava cesarju Francu Jožetu I.« To krasno patriotično delo v notah je posebno primerno letos za obdarjenje učencev višjih razredov ob priliki obletnice vladanja našega cesarja, kakor tudi za nabavo za šolarske in učiteljske knjižnice. Cena izvodu je znižana na 2 K in se priporoča ta spev v obilno naročilo slav. šolskim vodstvom.

2. »Besedilo« k Slavi cesarju Francu Jožetu I. stane izvod 4 vin. Ta nizka cena omogoča slav. šolskim vodstvom, da obdare dne 2. decembra vse učence svojih šol s to knjižico, ki vsebuje na 28. straneh mnogo lepih, patriotičnih in domorodnih pesmi.

3. »Slika cesarja Franca Jožefa I. z nadvojvodo Francem Jožefom Otonom.« »Učiteljska tiskarna« je založila to nad vse ljubko sliko sivolasega vladarja z malim nadvojvodo na finem umetniškem papirju v velikosti 16 X 24 cm in stane 100 izvodov 5 K poštnine prosto. Ta slika je bila natisnjena v 9. številu letošnjega »Zvončka« na strani 200. Naj ne bode nbenega slovenskega otroka, ki bi ne dobil na ta velepomemben dan sliko našega presvitlega cesarja kot spomin in dar. Slav. šolska vodstva in cenj. učiteljstvo naj naročajo pravočasno ta dela, da jih dobe pred 2. decembrom v roke. Vsa dela se naročajo v »Učiteljski tiskarni« v Ljubljani. Na zahtevo se pošlje slika brezplačno na ogled.

Naš denarni zavod.

Gesto: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica »Učiteljskega konvikta« v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do 31. okt. 1915 K 117.239-65.

Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od 1/25. do 1/26. ure popoldne.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Radoj Korene.

Last in založba »Zaveze avstrijskega jugoslovenskega učiteljstva«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Miklavževa brzojavka.

Slovenski starši!

Za moj god kupite svojim ljubim otrokom prelepe ilustrirane knjige, ki jih izdaja »Društvo za zgradbo Učiteljskega konvikta v Ljubljani«! Vsaka knjiga stane le 1 K. — Naročajte jim tudi »Zvonček«! Vseletna naročnina le 5 K. — Vse te knjige se dobe v »Učiteljski tiskarni« v Ljubljani in v vsaki knjigotržnici.

Sv. Miklavž.

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

Največja slovenska hranilnica!

Denarnega prometa koncem leta 1914 . . . K 740.000.000.—
Vlog . . . . . „ 44.500.000.—
Rezervnega zaklada . . . . . „ 1.330.000.—

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje po

4¹/₂ | 0 | 0

brez odbitka. Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo
c. kr. deželne vlade.

:: Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike. ::